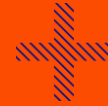

+ anderen

Werkplaats #2 transitievisie warmte

21 april 2021

Welkom!

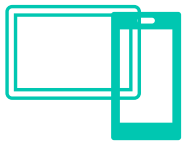
Huishoudelijke mededelingen

Gebruik het handje in Teams wanneer u iets wilt zeggen. Zet uw microfoon uit!

De algemene presentatie wordt opgenomen en later gedeeld op de website van de gemeente.
De deelsessies worden NIET opgenomen.

Houdt een 2^e scherm bij de hand (telefoon of tablet).
Heeft u dit niet open dan een 2^e tabblad in uw internetbrowser.

U wordt later automatisch ingedeeld in verschillende deelgroepjes. U wordt ook automatisch weer teruggehaald naar de centrale bijeenkomst.

Wat gaan we vandaag doen?

19.30	Introductie en Mentimeter
19.45	Terugblik werkplaats #1
20.00	Blik op de verschillende buurten
20.15	In gesprek! In deelgroepen - Hoe ziet het proces er tot 2050 in hoofdlijnen uit in stappen/fasering? - Hoe zorgen we ervoor dat iedereen mee kan doen? - Hoe gaan we om met de dilemma's en kansen uit de blik op de buurten?
21.00	Terugkoppeling per groep
21.15	Hoe blijft deze groep betrokken?
21.25	Vervolgproces en afsluiting
21.30	Verwacht einde

Terugblik:
Wat hebben we opgehaald in
werkplaats #1?

+ anderen

Presentaties

Gemeente Wassenaar:	Wat is een transitievisie warmte? Wat is de doelstelling? Hoe ziet het proces er tot 2050 op hoofdlijnen uit?
CE Delft:	Toelichting technisch-economische analyse Welke opties zijn onderzocht? Wat kun je nu al doen?
+anderen:	Uitkomsten vragenlijst Belangrijke uitgangspunten voor de oplossing vanuit inwoners

Presentatie, video en veel gestelde vragen is te vinden op
www.wassenaar.nl/wassenaar-aardgasvrij

In gesprek: welke randvoorwaarden zijn belangrijk?

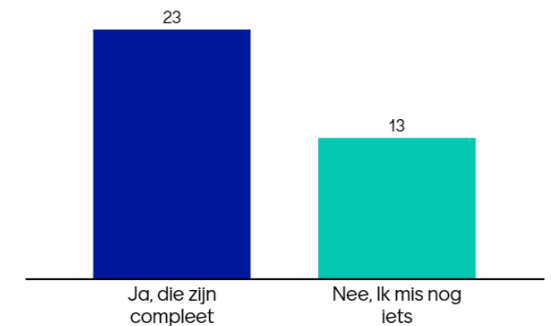
Vanuit de gemeente en het technisch economisch advies:

- Laagste nationale (totale) kosten
- Laagste kosten voor de eindgebruiker / met het meeste rendement / Woonlasten neutraal
- Laagste impact op de openbare en ondergrondse ruimte
- Minimale noodzakelijke aanpassingen voor gebouweigenaren (zowel binnen als buiten)
- Minimale benodigde tijd om het aardgasalternatief te realiseren
- Buurtgericht

Aanvullende toevoegingen vanuit de vragenlijst:

- Het alternatief moet echt bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen
- Betrouwbaarheid van het alternatief (temperatuur in de winter, geen geluidsoverlast)
- Eigen invloed op de keuze
- Planning moet haalbaar zijn (zowel in tijd als financieel)
- Duidelijkheid over de impact op de lange termijn (rendement, nieuwe ontwikkelingen)

Is de lijst met randvoorwaarden compleet?

Prioritering van randvoorwaarden:

+ anderen

1. Betaalbaar voor de eindgebruiker / **met meest gunstige terugverdiendtijd** / Woonlasten neutraal / **voorkomen van energiearmoede**
2. Het alternatief moet echt bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen
3. Planning moet haalbaar zijn (zowel in tijd als financieel)
4. Eigen invloed op de keuze
5. Betrouwbaarheid van het alternatief (temperatuur in de winter, **leveringszekerheid**)
6. Minimale noodzakelijke aanpassingen voor gebouweigenaren (zowel binnen als buiten)
7. Laagste nationale (totale) kosten
8. Duidelijkheid over de impact op de lange termijn (rendement, **ruimte om nieuwe ontwikkelingen mee te nemen**)
9. Buurtgericht / **mogelijkheid tot collectieve actie**
10. Minimale overlast **voor de buurt** en openbare ruimte (bijv. geen geluidsoverlast, kappen van bomen)
11. Minimale benodigde tijd om het aardgasalternatief te realiseren
- 12. Positieve invloed op het wooncomfort (inclusief gebruiksgemak)**

Dilemma's?

- **Hoe zorgen we dat iedereen in actie wil en kan komen? / Niet alle belangen lopen parallel**
- Hoe houden we het voor iedereen betaalbaar en voorkomen we energiearmoede?
- **Hoe gaan we om met verschillende type woningen en buurten?**
- **Tijdpad en ontwikkelingen gaandeweg: hoe zorgen we voor een route richting 2050 met de kennis van nu?**
- Wat moet of kan ik nu doen?
- Keuzevrijheid versus betaalbaarheid warmtelevering

Wat heeft u nog nodig om keuzes te kunnen maken?

- Duidelijkheid over de visie van de gemeente
- Advies over financieringsmogelijkheden
- Advies welke stappen er voor mijn woning het beste zijn
- Bewezen resultaten / enthousiaste bewoners met goede voorbeelden
- Technische informatie:
 - Kennis van oplossingen en de uitvoerbaarheid ervan inclusief voor- en nadelen
 - Informatie over hoe goed mijn huis geïsoleerd moet zijn voor een aardgas vrije optie
 - Zicht op de noodzakelijke isolatiemaatregelen en de kosten daarvan voor eigenaren
- Tijd
- Gefaseerde benadering

Blik op de buurten

Buurten in Wassenaar

Over welke buurten hebben we het precies?

- 1. Meijndel
- 2. De Kieviet
- 3. Duindigt met Groenendaal
- 4. Nieuw-Wassenaar
- 5. Klingenbosch
- 6. Oud-Wassenaar
- 7. Drie Papegaaien
- 8. Eikenhorst
- 9. Oud-Clingendaal
- 10. Kerkehout
- 11. Duinrell Wassenaarse Slag

- 12. Rijksdorp met De Pan
- 13. Raaphorst en poldergebied
- 14. Zijlwatering en haven
- 15. Groot Deijleroord en Ter Weer
- 16. Den Deijl
- 17. Maaldrift
- 18. Dorp Wassenaar
- 19. De Paauw
- 20. Oostdorp
- 21. Weteringpark

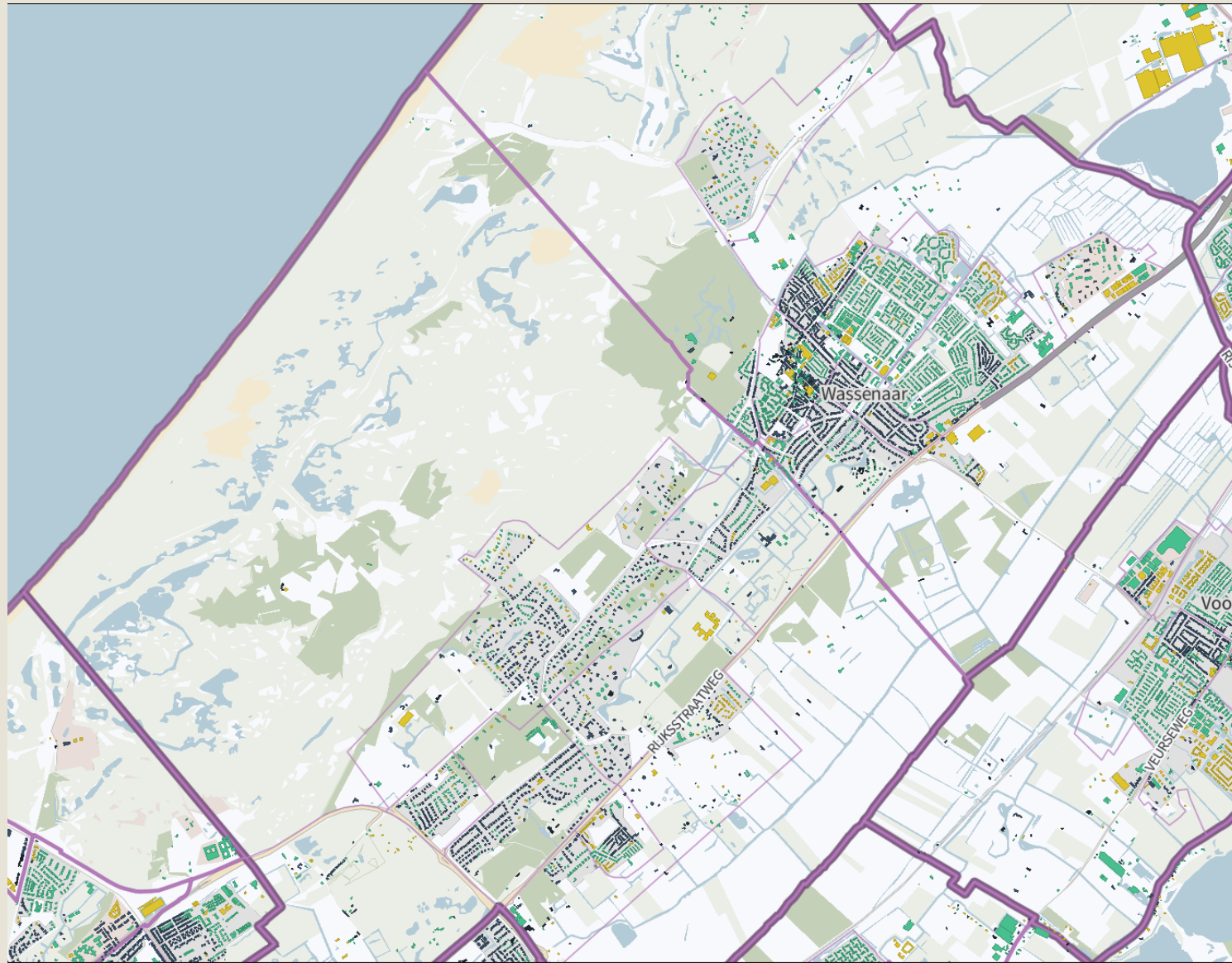
Aantal en type woningen

Buurtnaam	Aantal woningen	Corporatiebezit
1. Dorp Wassenaar	1.477	32%
2. Oud-Clingendaal	373	0%
3. Verspreide huizen Eikenhorst	21	0%
4. Verspreide huizen Meijendel	10	0%
5. Verspreide huizen Duinrell Wassenaarse Slag	187	0%
6. Duindigt met Groenendaal	98	0%
7. Rijksdorp met De Pan	136	0%
8. Klingenbosch	214	0%
9. Verspreide huizen Raaphorst en in poldergebied	148	0%
10. Kerkehout	534	62%
11. Oostdorp	902	63%
12. Weteringpark	270	50%
13. Groot Deijlroord en Ter Weer	2.335	25%
14. Drie Papegaaien	384	0%
15. Oud-Wassenaar	398	0%
16. De Deijl	782	14%
17. Nieuw-Wassenaar	560	0%
18. De Paauw	551	6%
19. De Kieviet	556	0%
20. Zijlwatering en haven	2.195	42%
21. Maaldrift	60	0%

Verdeling Woning type uit energie labels

Bouwjaar

Bouwjaar

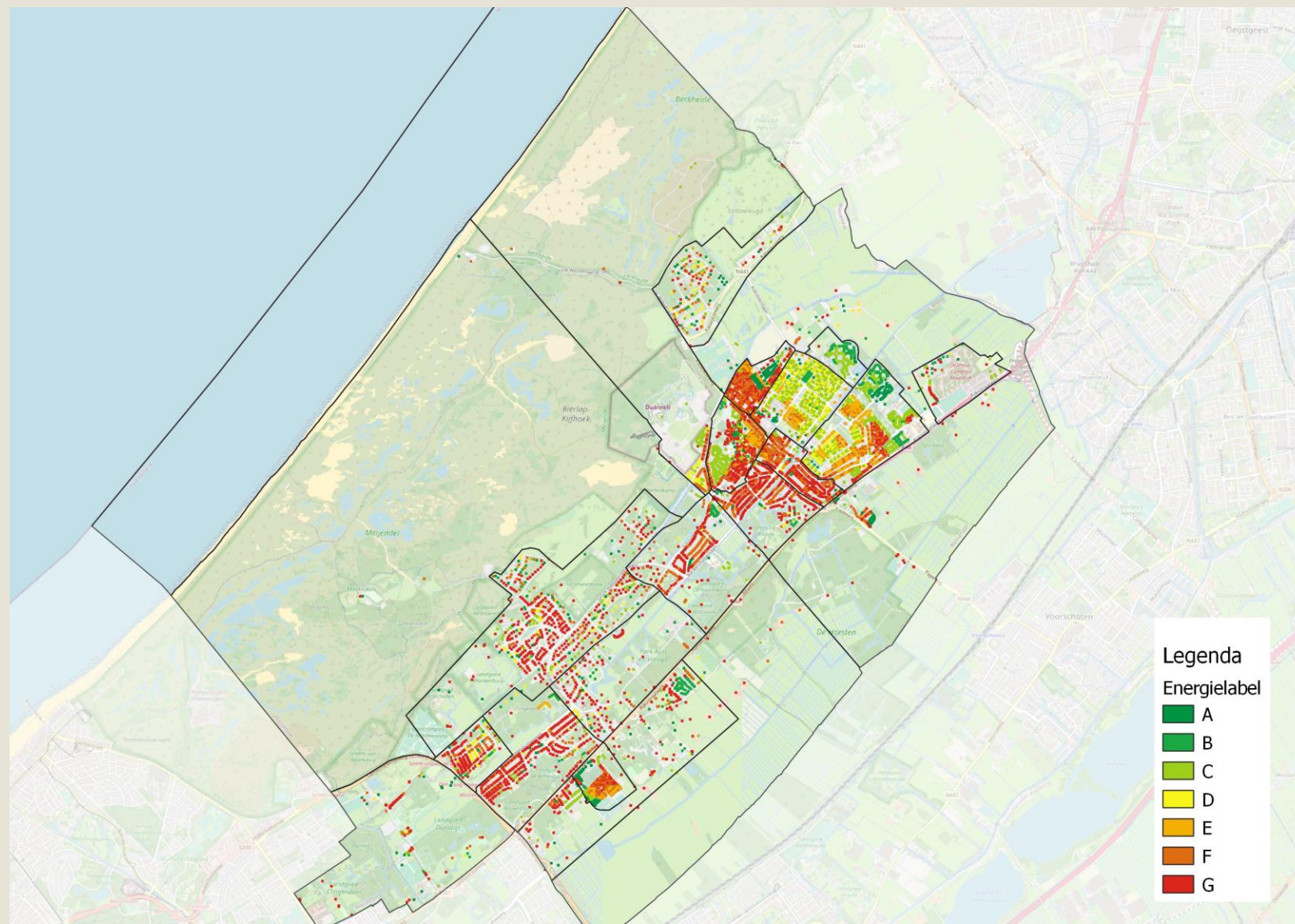
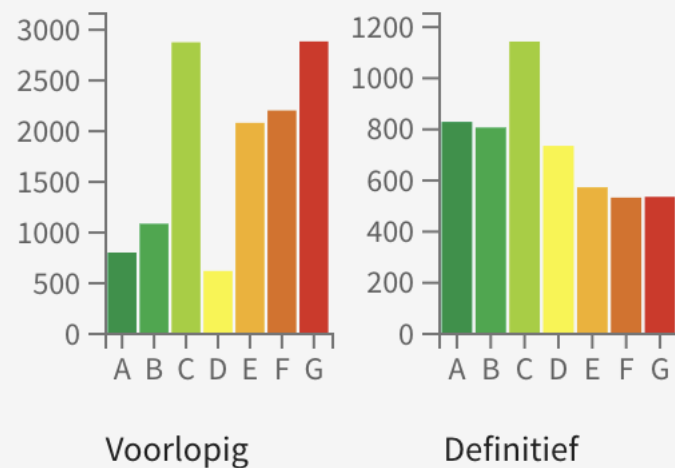
- voor 1900
- 1900-1944
- 1945-1994
- na 1995

Energielabel woningen

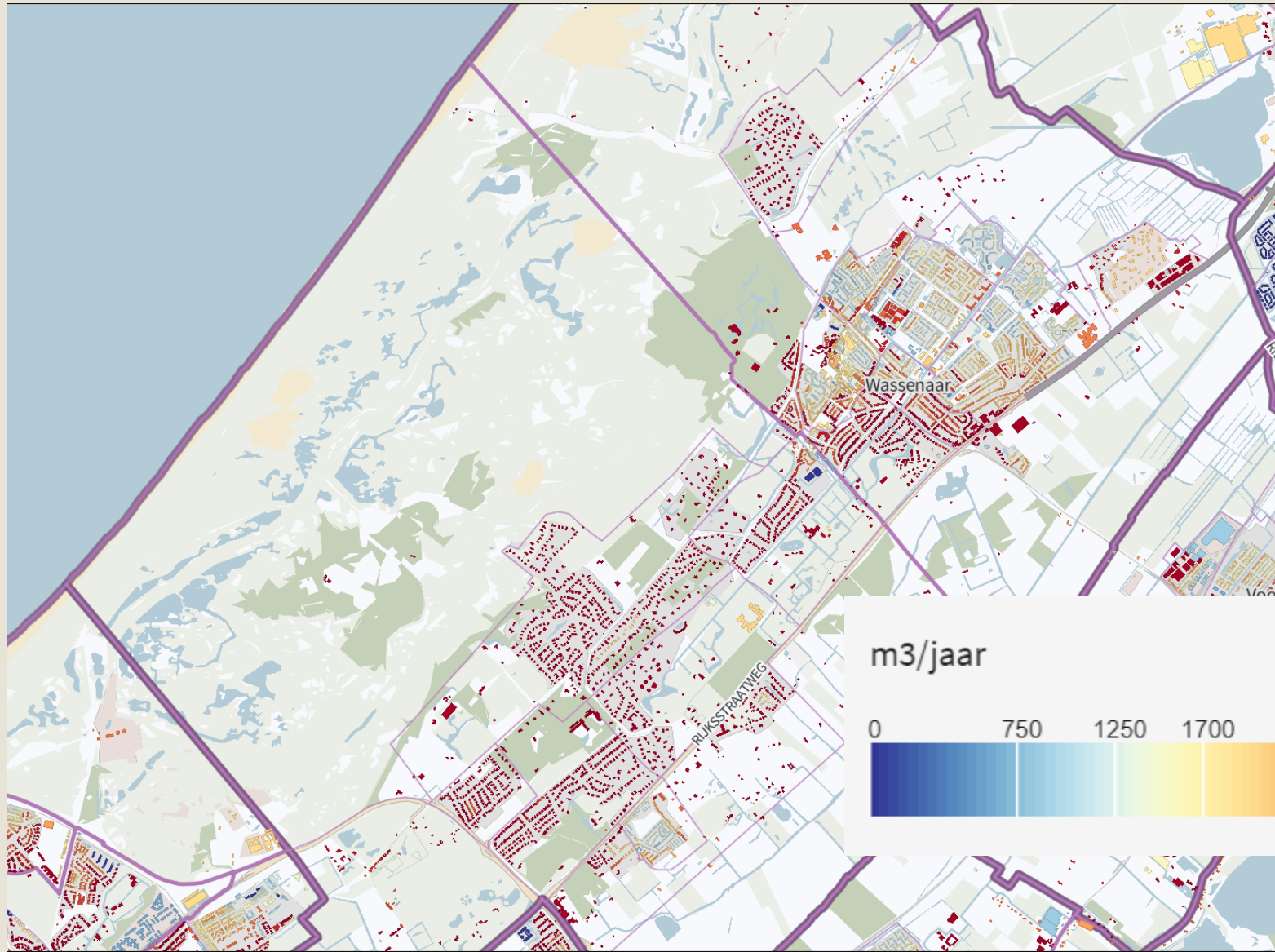
Energie Labels

13.988 Totaal Aantal Energie Labels
in gemeentecode

Verdeling Energie labels

Huidig gasverbruik

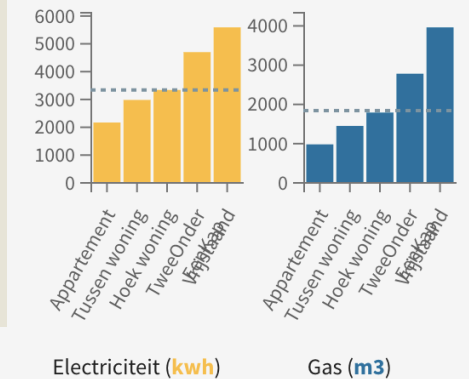

3.310 kWh Gemiddeld Electriciteits verbruik

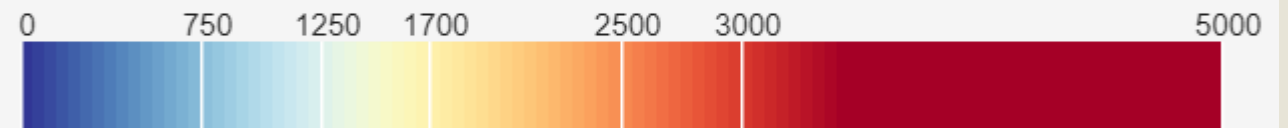
1.820 m3 Gemiddeld Aardgas verbruik

Geen data Woningen met Stadsverwarming

Verbruik naar woning type

m3/jaar

www.wijkpaspoot.nl

Beschikbare data op gemeente, wijk- en buurtniveau:

- Energielabels
- Energie/gasverbruik
- Woningtypen en woningvoorraad
- Aantal inwoners
- Bouwperiodes
- Sociale kenmerken (leeftijd, inkomens, etc.)

Verschillende buurten met soortgelijke kenmerken

Buurten:

Dorp Wassenaar, De Deijl, Oostdorp

Overeenkomende kenmerken:

- Hoge dichtheid bebouwing, veel rijwoningen en appartementen
- Bouwjaar: voor 1945
- Woninglabels: hoog aantal E, F, G
- Relatief hoog energieverbruik

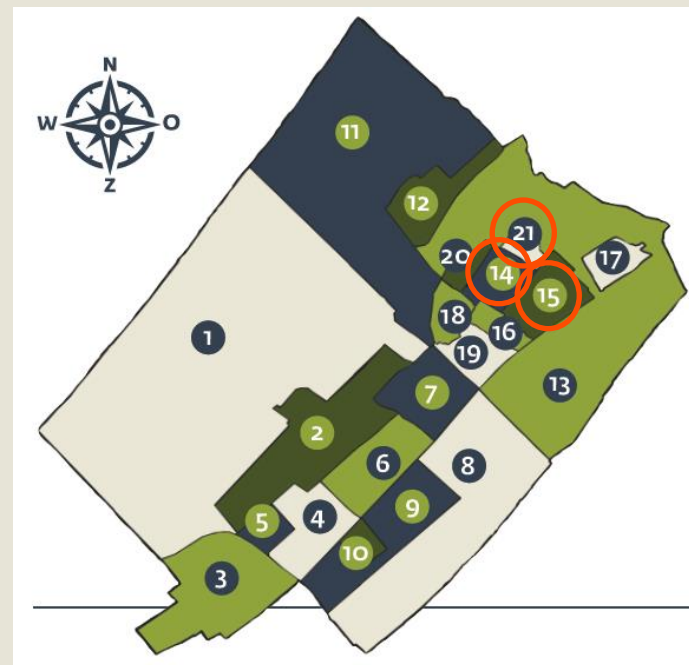
Verschillende buurten met soortgelijke kenmerken

Buurten:

Zijlwatering en haven, Groot Deijleroord en Ter Weer, Weteringpark

Overeenkomende kenmerken:

- Hoge dichtheid bebouwing, veel rijwoningen en appartementen
- Bouwjaar: na 1945
- Woninglabels: hoog aantal A - D
- Relatief laag energieverbruik
- Veel corporatiebezit

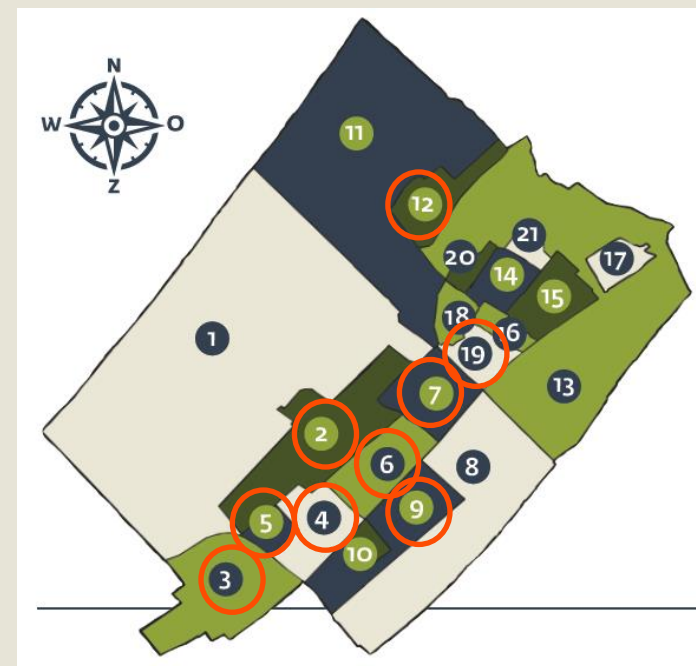
Verschillende buurten met soortgelijke kenmerken

Buurten:

Nieuw Wassenaar, Oud Wassenaar, De Kieviet, De Paauw, Drie Papegaaien, Oud-Clingendaal, Klingenbosch, Rijksdorp met de Pan, Duindigt met Groenendaal

Overeenkomende kenmerken:

- Breder uitgelegde wijken
- Bouwjaar: hoog aantal voor 1945
- Woninglabels: hoog aantal E, F, G
- Relatief hoog energieverbruik

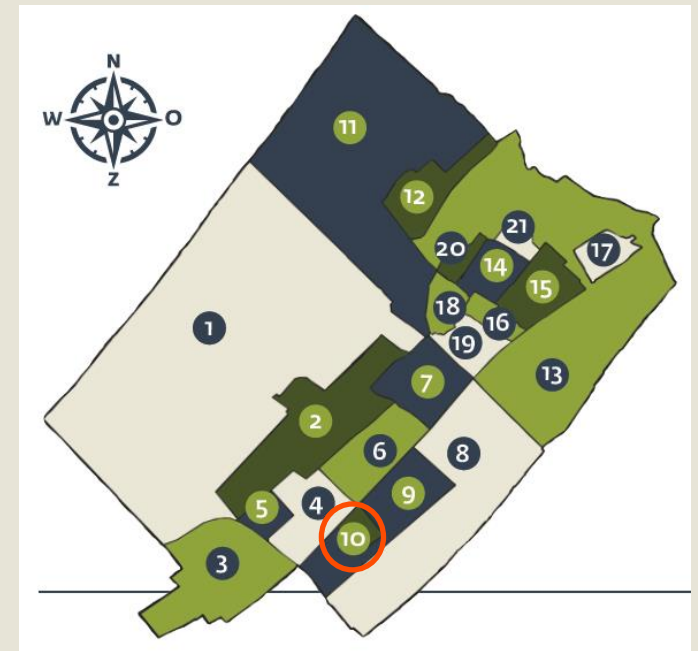
Verschillende buurten met soortgelijke kenmerken

Buurt:

Kerkehout

Kenmerken:

- Hoge dichtheid bebouwing, veel rijwoningen en appartementen
- Bouwjaar: na 1945
- Relatief laag energieverbruik
- Woninglabels: B, F, G → snel richting B i.v.m. grootschalige renovatie
- Veel corporatiebezit

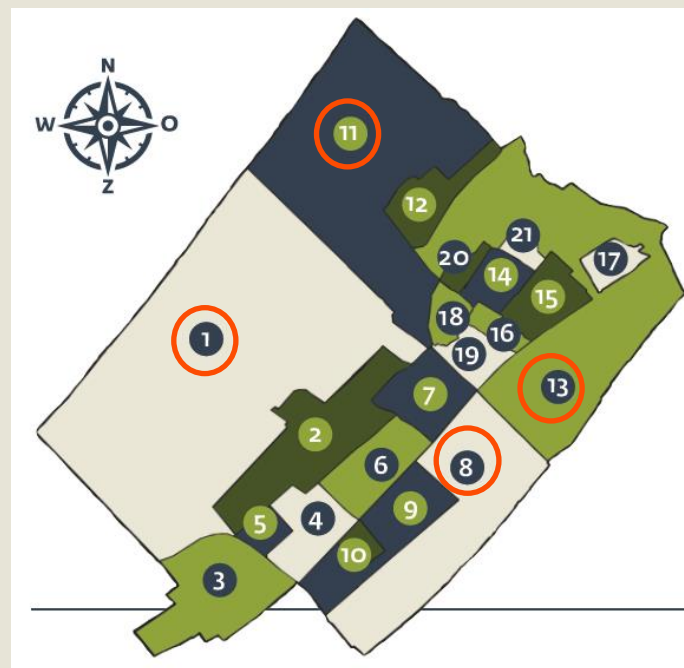
Verschillende buurten met soortgelijke kenmerken

Buurten:

Meijendel, Eikenhorst, Raaphorst en Poldergebied, Duinrell en Wassenaarse Slag

- **Overeenkomende kenmerken:**

- Buitengebied
- Zeer lage dichtheid
- Veel afstand tussen de woningen
- Woninglabels: hoog aantal E, F, G
- Relatief hoog energieverbruik

**Wat betekenen deze kenmerken
voor een eventuele
oplossingsrichting?**

Voorbeeld:

Buurtten: Zijlwatering en haven, Groot Deijleroord en Ter Weer, Oostdorp, Weteringpark

Kansen:

- Relatief veel corporatiebezit
- Isolatie niveau beter dan in de rest van Wassenaar, dus minder aanpassingen nodig om gebouwen geschikt te maken voor aardgasvrij verwarmen

Dilemma's

- Nog geen duidelijke warmteoplossing:
 - Relatief hoge dichtheid, dus mogelijk geschikt voor warmtenet, maar nog geen geschikte warmtebron
 - Elektrische warmtepompen ook mogelijk. Deze vereisen meer aanpassingen en ruimte in de woning
- Laag gemiddeld aardgasgebruik, dus minder CO₂-winst te behalen

Voorbeeld:

Buurtten: Nieuw Wassenaar, Oud Wassenaar, De Kieviet, De Paauw, Drie Papegaaien, Oud-Clingendaal, Klingenbosch, Rijksdorp met de Pan

Kansen

- Veel slecht geïsoleerde, vooroorlogse woningen, er valt dus veel CO₂-winst te behalen

Dilemma's

- Veel verschillende woningeigenaren: hoe zorgen we dat iedereen meedoet?
- Grote afstand tussen de woningen: warmtenet (collectieve optie) ligt dus niet voor de hand, individuele optie wel
 - Maar: veel vooroorlogse woningen, dus er moet nog veel gebeuren aan de gebouwen om geschikt te worden voor een individuele elektrische warmtepomp

In gesprek!

Hoe gaan we in gesprek?

- Blijf rustig zitten, u wordt automatisch ingedeeld
- Elke groep gaat 45 minuten in gesprek
- De gespreksleiders maken aantekeningen van het gesprek
- U krijgt de kans om na afloop op alle gesprekken te reageren

Groep A: Rik te Raai en Onno de Vries

Groep B: Kim Kreeft en Jonne Robberegt

Groep C: Ruben Ribbius en Pien van Berkel

Waarover gaan we in gesprek?

Groep A: Hoe ziet het proces er tot 2050 in hoofdlijnen uit in stappen/fasering?

- Welke belangrijkste acties zien we tot 2050?
- Wat is een logische volgorde van die acties?
- Welke aandachtspunten zien we?

Groep B: Hoe zorgen we ervoor dat iedereen mee gaat doen?

- Hoe maken we inwoners enthousiast om aan de slag te gaan met de eerste stappen?
- Met welke middelen kunnen we inwoners het beste bereiken?
- Hoe houden we bij of voldoende inwoners aanhaken?

Groep C: Hoe gaan we om met de dilemma's en kansen uit de blik op de buurten?

- Wat is een logische aanpak/clustering als we naar de kenmerken van de buurten kijken?
- Zijn er dilemma's als het om deze clustering gaat?
- En wat zijn dan logische stappen om mee te beginnen?

Wat hebben we opgehaald?

Vertegenwoordigers aan het woord!

Geef uw mening over de opbrengst!

Via Mentimeter

- Kunt u zich op hoofdlijnen vinden in de samenvatting van iedere groep?
- Wilt u nog iets toevoegen?

Rol van deze groep

Hoe wilt u betrokken blijven?

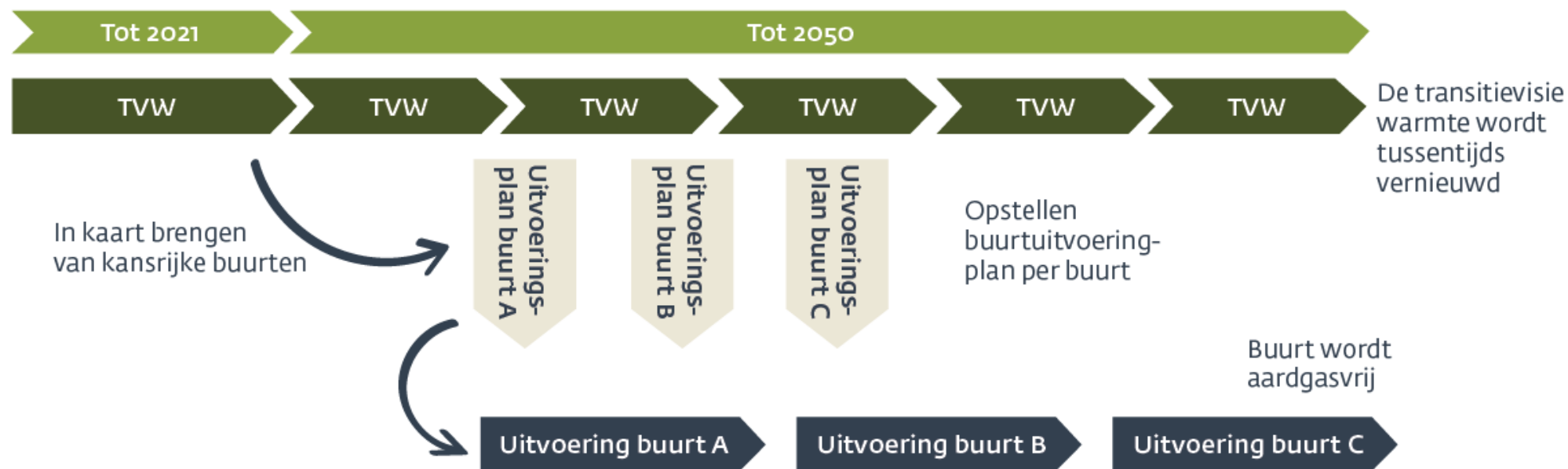
Geef uw mening via Mentimeter

- Wilt u dat deze groep een rol blijft spelen tijdens het vervolg van het proces?
- Welke rol ziet u voor deze groep of voor u zelf in het vervolgproces?
- Wat is hier voor nodig?

+ anderen

Proces tot 2050 (lange termijn)

+ anderen

Wat doen we tot het eind van 2021? (korte termijn)

Juni:
Brede checkronde

Juli:
Afronding
participatietraject

Na de zomer:
Opstellen definitieve visie

Eind 2021:
Vaststelling door
raad

Technisch economische analyse

Resultaten participatieproces

Op de hoogte blijven?

Nieuwsbrief

Social media en website gemeente Wassenaar

Presentaties op de website

Participatieverslag op de website

Brede participatieronde: persbericht in de Wassenaarse Krant

+

+ anderen

Bedankt voor uw tijd!

